

*A netoliko osení a potřebná obživa byla žádána od bohaté půdy, nýbrž šlo se i do útrob země.
A bohatství se vykopávají, pokušení ke zlu.
A již škodlivé železo a nad železo škodlivější zlato se zrodilo, rodí se válka.*
Ovidius

Uranové ozdůbky

Konec války, Jáchymov:
Počet pracovníků ke dni 2. července 1945:
Hlavní úkol zněl:

**tři státní uranové doly
122 mužů
co nejrychleji vytěžit co nejvíc rudy!**

Po uzavření smlouvy mezi ČSR a SSSR v listopadu 1945 byl zřízen od 1. ledna 1946 národní podnik Jáchymovské doly, Jáchymov (JD), jehož sídlem byla zpočátku historická budova jáchymovské mincovny (dnes muzeum). Technický útvar, zajišťující pro nový podnik JD výstavbu, údržbu, předprojektční a projektční přípravu, montáž strojních zařízení i materiálně technické zásobování, nesl název Šachtstroj. Většinu stavebních prací zpočátku zadávaly JD soukromým stavebním firmám. Nezapomeňme, že československý průmysl dosud nebyl znárodněn.

Náborem byli získáváni noví a noví brigádníci, od 1. 8. 1946 pomáhali příslušníci vojenských technických jednotek; bez souhlasu zde pracovali němečtí vojenští zajatci.

Po znárodnění průmyslu v roce 1948 už nestačil Šachtstroj bouřlivému rozvoji podniku, takže po objevení nových ložisek vznikla nová organizace, Výstavba JD – zpočátku označovaná „PL 228“ – sestavená z některých složek Šachtstroje a ze znárodněných soukromých stavebních firem na Jáchymovsku. V roce 1953 sem byla začleněna i technická skupina z montáží a v roce 1955 vzniklo pobočné pracoviště v Praze na Petřínách. V roce 1959 se stal Ostrov nad Ohří sídlem samostatné účelové organizace Projekce, v níž se centralizovala celá projektční složka JD.

„... až na věčné časy“

medaile Projektového ústavu uranového průmyslu v Ostrově,
koncernové účelové organizace, ke 35. výročí jeho založení
(tlakově litá hliníková slitina zlatě eloxovaná, průměr 50 mm, hmotnost 24 g,
celkem 700 kusů, autor Lubomír Laža, 1984)

V roce 1947 přišla skupina sovětských odborníků vedená ing. Kri-
vonosovem, přišli i sověští horníci – stachanovci, kteří organizovali
práci novými metodami (s většími lopatami) ve větších pracovních sku-
pinách či na několika předcích současně.

Díky „pomoci“ Sovětského svazu přibývaly i mechanizační a do-
pravní prostředky; „úměrně“ rostla produktivita práce i celková produk-
ce dolů. Horníci se naučili vrtat s výplachem, přibývaly vzduchové na-
kladače, pneumatické vzpěry, elektrické lokomotivy, vrátky, nové typy
vrtacích kladiv.

medaile Jáchymovských dolů, n. p., Jáchymov, k vyznamenávání nejlepších pracovníků za dlouholetou práci
v dolech, z roku 1959 (vlevo) a 1964 (vpravo)

(vlevo stříbrně patinovaný tombak, průměr 51,5 mm, hmotnost 72 g, celkem 1 200 kusů;
vpravo hliníková slitina stříbrně eloxována, průměr 51,5 mm, hmotnost 22 g, celkem 1 000 kusů;
autor Ota Dolejš)

Prvními, jimž bylo propůjčeno státní vyznamenání „Za vynikající práci“, byli v roce
1957 členové kolektivu úpravny Eliáš, v roce 1961 pak kolektiv pracovníků Dolu Abertamy.
Řád republiky byl v roce 1960 udělen O. Fedorkovi.

Dalších vysokých státních i pracovních vyznamenání se dostalo i mnoha dalším pracov-
níkům Jáchymovských dolů; což „svědčí“ o tom, že se „... v průběhu oněch let dosáhlo mno-
ha vynikajících pracovních i politických úspěchů. Svědčí to o obětavé, odpovědné a poctivé
práci těch, kdo v těžkých podmínkách budovali základy uranového průmyslu v naší zemi.“

medaile Ústřední správy výzkumu a těžby radioaktivních surovin
(ÚSV TRS) k 15. výročí založení Jáchymovských dolů, n. p.
(bronz, průměr 52 mm, hmotnost 70 g, vyraženo 1 400 kusů;
autor Ota Dolejš)

profesní odznáčky byly univerzální, ale i jmenovité...

... často v rozličných barevných provedeních

bouřlivé oslavy se konaly každoročně v září – na „Den horníků“

svůj odznak měl svého času i jáchymovský Hornický dům

zatímco „dělnická pěst“ soutěžila o titul „vzorného střelce“ ...

... toužili být havíři JD nejlepšimi pracovníky v oboru

medaile prvního symposia „Hornická Příbram ve vědě a technice“
(ražena z patinovaného tombaku, průměr 51 mm, hmotnost 58-63 g, část
postříbřena a pozlacená; autoři A. Malá a M. Hruška)
Medaile byla udělována účastníkům symposia v letech 1962, 1963 a 1964
za jejich odborné příspěvky. Celkem bylo uděleno 80 medailí – 2 zlaté
(pozlacené), 21 stříbrných (postříbřených) a 57 bronzových medailí.

Průkopnické začátky uranového průmyslu přešly v údernické hnutí. Rekordmany bylo třeba odměnit. Největším úspěchem pracovníků JD Jáchymov bylo propůjčení Řádu práce kolektivu pracovníků národního podniku v roce 1959. Stejného vyznamenání se dostalo v roce 1961 lamačskému kolektivu předáka V. Hlavinky.

Řád práce se propůjčoval za významné pracovní výsledky na poli hospodářském, zejména v průmyslu, zemědělství, dopravě nebo obchodu, ve státní nebo jiné veřejné službě, za zvláštní úspěchy ve vědecké, výzkumné nebo jiné kulturní činnosti nebo za technická zlepšení a vynálezy velkého hospodářského významu anebo za zásluhy o zvýšení obranné schopnosti armády.

Řád práce byl zřízen vládním nařízením č. 30/1951 Sb., ze dne 3. dubna 1951, kterým se zakládají řády a vyznamenání a upravuje udělování čestného titulu Hrdina práce později (Hrdina socialistické práce) za účelem ocenění zásluh o budování státu a jeho hospodářský, politický, sociální a kulturní rozvoj a zásluhy o posílení jeho brannosti. Tímto nařízením byly současně zřízeny další řády a vyznamenání a to: Řád socialismu (později zrušen), Řád republiky, vyznamenání Za zásluhy o výstavbu, vyznamenání Za vynikající práci a vyznamenání Za statečnost.

Řád práce bylo možné propůjčit souboru osob (pracovnímu nebo jinému kolektivu), vojenskému útvaru, útvaru Sboru národní bezpečnosti nebo jinému podobnému útvaru, podnikům, ústavům a státním orgánům nebo jejich symbolům. K převzetí řádu nebo vyznamenání a dokladů (zároveň s řádem obdržel vyznamenaný diplom a řádovou knížku jako doklad opravňující k nošení řádu) určovalo delegaci velitelství útvaru a dekorování se prováděla zpravidla před nastoupeným útvarem, u ostatních určil delegaci příslušný orgán.

Řád práce mohl být udělen i posmrtně. V takovém případě se řád i s doklady doručil rodině vyznamenaného.

Řád práce

Řád rudého praporu práce